

KASTEEL AMERONGEN

BULLETIN

Voorjaar 2005

Uitgave

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

Het groen van natuur en tuinen, het grijs van verharding en civiel werk, het blauw van water en lucht: het palet van de Ginkel Groep is veelkleurig.

Grijs
GROEN
BLAUW

Of u nu uw bestaande tuin wilt laten opknappen, nadenkt over een daktuin of wilt zwemmen in uw eigen zwembad. De Ginkel Groep biedt u op elk tuingebied de ondersteuning die u wenst.

Ginkel Groep

Vestiging: Van Ginkel Veenendaal BV

T 0318 - 51 90 39

F 0318 - 54 03 40

www.ginkelgroep.nl

Veelkleurige kwaliteit in omgevingszorg

B U I T E N L U S T

- ◊ Een heerlijk diner in ons restaurant
- ◊ Een kopje koffie op het terras
- ◊ Een kleine maaltijd in het café
- ◊ Wij zorgen ervoor, dat U zich bij ons altijd thuis voelt.
- ◊ Een vergadering in onze "Rode kamer"

Café Restaurant Buitenlust

Burg. Jhr. H. v.d. Boschstraat 13 • 3958 CA Amerongen • Telefoon 0343-451692

www.cafe-rest-buitenlust.nl

Kasteel Amerongen
Bulletin
een uitgave van
Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

22ste jaargang

nr. 61

voorjaar 2005

Inhoud

Jaarverslag SVKA – 2004	blz.	2
Tuinkabouters en bestuursleden nemen afscheid van Tineke Knol		13
Het Jaar van het Kasteel – 2005		14
Kasteel Lievendaal		15
Van de redactie		20
In memoriam Jan Abma		21
In memoriam Ko Eyffius		22
Agenda Evenementen – 2005		23
Nogmaals ‘Lievendaal’		25
Edelvrouw in het rampjaar 1672		26
Colofon		27

* * *

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

Jaarverslag 2004

Het jaar 2004

Het jaar 2004 is voor zowel het bestuur van de Stichting Kasteel Amerongen als het bestuur van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen een spannende periode geweest. Achter de schermen is er hard en lang gewerkt en is er veel van iedereen gevergd. Groot is de opluchting en blijdschap dan ook als er op 19 november het goede nieuws binnen komt: Kasteel Amerongen is een van de elf topmonumenten in Nederland die in aanmerking komen voor de toekenning van de kanjer; extra geld is er vrijgemaakt voor de voortzetting van de restauratie van dit 'Kanjermomument'. Het bestuur van de SVKA feliciteert hierbij dan ook van ganser harte het bestuur van de SKA en de directie omdat dit heuglijke bericht betekent dat de komende jaren met verve aan de voortgang van de restauratie gewerkt kan worden.

Het motto wordt dan ook in 2005 "wegens restauratie wederom geopend".

Bestuur en bestuursactiviteiten

Het bestuur van de SVKA is op 31 december 2004 als volgt samengesteld:

De heer drs. W.A. van Ommeren, voorzitter

Mevrouw C.A. de Ridder – Hendriks, secretaris

De heer ir. F.C. Zuidema, penningmeester en vice-voorzitter

Mevrouw E.J. Waller – Wohlleben

Mevrouw W.C.E. van der Sleen – van Ginkel

De heer mr. J.A. de Bruijn

De heer I.R. van Wijk

Dit betekent een voltallig bestuur zoals aangegeven in de statuten. In februari 2004 treedt de heer J.A. de Bruijn toe. Na een inwerkperiode geeft hij te kennen zijn werkterrein te richten op het gebied van de sponsoring en zal hij de SVKA vertegenwoordigen in de commissie-SKA tot ondersteuning sponsorgelden. Eveneens in februari, verzorgen de heer van Ommeren en mevrouw de Ridder op uitnodiging van een regionaal gezelschap een lezing en diapresentatie over Kasteel Amerongen. Hierbij wordt uitvoerig ingegaan op historie, heden en toekomst en het belang van de vrijwilligers op Huis Amerongen. In mei 2004 wordt er wederom een nieuw bestuurslid ingeschreven, namelijk de heer I.R. van Wijk. Na zijn inwerkperiode zal hij de portefeuille 'coördinatie

vrijwilligers' op zich nemen. Een voltallig bestuur betekent, dat op haar eigen wijze mevrouw E.E. Pezarro – van der Horst afscheid neemt van het bestuur van de SVKA. Meer dan 21 jaar heeft zij een grote stempel gedrukt op de vele bestuursactiviteiten. Het bestuur van de SVKA is haar hiervoor ook bijzonder dankbaar. Echt afscheid wordt er niet genomen, want mevrouw Pezarro blijft als vrijwilligster bij de engelen werkzaam en uit haar ervaring kunnen wij nog steeds putten.

Het bestuur vergadert eenmaal per maand. Telefonisch en e-mail overleg vindt er regelmatig plaats. Daarnaast wordt door een vertegenwoordiging van het SVKA bestuur het maandelijks werkgroepenoverleg bijgewoond.

Eind oktober ontstaan er door niet juiste communicatie misverstanden op het terrein en onder de vrijwilligers. Er wordt een tuinbaas aangesteld en geïntroduceerd, een actie die onvrede en onrust onder de tuinkabouters veroorzaakt. Als dit naar het bestuur wordt geventileerd, wordt er een bijeenkomst georganiseerd tussen de vrijwilligers van de tuinkabouters en het bestuur van de SVKA. Nadere analyse van de problemen en overleg met de directie doet het bestuur besluiten om de coördinatie van de werkgroepen in handen te leggen van het bestuur van de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen. Goede samenwerking en periodiek overleg met de directie zijn daarbij uitgangspunten. Met het benoemen van een bestuurslid met de portefeuille 'coördinatie vrijwilligers' zal een en ander in 2005 zijn beslag krijgen. Het bestuur is zich ervan bewust dat de inzet en stem van de vrijwilligers niet verloren kan en mag gaan.

In oktober woont een vertegenwoordiging van het bestuur de najaarsvergadering van de Nederlandse Federatie van Vrienden van Musea in het Stedelijk Museum te Alkmaar bij. Op 31 oktober sluiten de medewerkers van de VVV en 't Winkeltje het seizoen af met een gezellige borrel. Ook hierbij is een bestuurslid aanwezig. Daarnaast is het voltallige SVKA bestuur eind december uitgenodigd op Huis Doorn door het bestuur van de Stichting Vrienden Huis Doorn. De beide besturen maken hier kennis met elkaar en besluiten als naaste buur in 2005 samen te werken in het organiseren van activiteiten voor de vrijwilligers van beide stichtingen. Enkele bestuursleden van de SVKA zijn ook aanwezig als op 23 december Suzanne Seinhorst, die dan twee jaar werkzaam is geweest als administratief medewerkster op het kantoor, in de Linnenkamer afscheid neemt in verband met het beëindigen van haar werkzaamheden.

Financiën

Dit jaar zijn de inkomsten voor de Vriendenkring helaas opnieuw gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. Doordat het kasteel gesloten is, is de opbrengst van 't Winkeltje veel minder dan vroeger. Wel leverde het grote aantal bezoekers aan de Tuyndag en een gift van het Mien van 't Santfonds (voor het Poppentheater Avalon die dag) een batig saldo op (€ 1900). En de bescheiden toename van het totaal bedrag aan donaties (€ 9400) onderstreept de belangstelling die velen voor Kasteel Amerongen hebben.

De interesse voor de concerten blijft op hetzelfde niveau, maar geeft net geen positief financieel resultaat. Muziekcommissie en bestuur waarderen de gecontinueerde steun van het Mien van 't Santfonds (€ 900 voor het kinderconcert) en de Stichting Podiumkunsten (€ 1000) zeer. Hopelijk groeit het concertpubliek in 2005; er is een aantrekkelijke voorjaarsserie geprogrammeerd (zie Bulletin herfst 2004).

Het bestuur heeft met grote erkentelijkheid een legaat van € 2500 aanvaard dat de heer J.E. Stolk uit Amerongen uit zijn nalatenschap aan SVKA heeft toegekend. Er zal een bijzondere bestemming aan worden gegeven.

Bij mindere inkomsten past een terughoudend uitgavenbeleid. Dat is trouwens gemeengoed bij bestuur en vrijwilligers. Is niet ieder dubbeltje wel twee maal omgedraaid in de afgelopen 20 jaar voordat het werd uitgegeven? Datzelfde doen wij nu met euro's. Maar het bestuur acht het wel van groot belang om donateurs en relaties via het Bulletin en de donateursmiddag te informeren over wat er in en om het Huis omgaat, en avondbijeenkomsten voor de vrijwilligers te organiseren. Daarnaast heeft SVKA, net als in 2003, de kosten voor de professionele begeleiding van het engelenwerk aan de Stichting Kasteel Amerongen gedoneerd. Ook zijn op aanraden van de tuinkabouters enkele kappen in de tuin door nieuwe vervangen en is de aankoop van een bijzondere penning van Godard van Ginkel uit 1692 gefinancierd.

(F.Z.)

Donateurs

Per 1 januari 2004 is de donateursadministratie in handen van de heer en mevrouw Alders-Remmerswaal. Zij nemen de reeds geautomatiseerde administratie over van mevrouw A. van Pelt-Sanders en zorgen voor een snelle verwerking van de acceptgiro's en mailingen. Ook de adressering van het Bulletin is bij hen in goede handen.

Het aantal donateurs heeft in 2004 enige veranderingen gekend. De oorzaak hiervan is o.a. verhuizingen en helaas ook het overlijden van enkele donateurs

van “het eerste uur”. Het bestuur van de SVKA is dan ook zeer verheugd dat wij in 2004, ondanks het gesloten Kasteel, toch 11 donateurs plus 7 zogenaemde 2de-gezinslid-donateurs en 4 donateurs-voor-het-leven kunnen verwelkomen. Het totale aantal bedraagt op 31 december 725 donateurs. Het bestuur dankt de donateurs hartelijk voor hun financiële steun en spreekt de hoop uit dat de donateurs van nu, bij kunnen dragen in de groei van het aantal donateurs van de toekomst!

Zoals gebruikelijk hebben de donateurs (en ook alle vrijwilligers) in 2004 drie maal “het Bulletin” ontvangen. Daarnaast is door 130 donateurs de jaarlijkse donateursmiddag bezocht. Een uitgebreid verslag hiervan heeft u kunnen lezen in het Bulletin herfst 2004.

Vrijwilligers

Helaas is 2004 weer een jaar geweest waarin het Huis gesloten is. Op de vele vrijwilligers rust dan ook de taak ‘de loop’ erin te houden. Gelukkig kunnen wij met elkaar concluderen dat dit weer gelukt is. De tuin ziet er in de zomer mooier uit dan ooit, de pluktuin levert volop bloemen, de concerten van de muziekcommissie zijn te beluisteren in het Koetshuis, de engelen bieden vele werkzame handen, de boskabouters zorgen ervoor dat het Parkbos er “opgeruimd” uitziet en vrijwilligers van ‘t Winkeltje laten vele bezoekers niet met lege handen het terrein verlaten. De groep van rondleiders, aangevuld met rondleiders van de tuinkabouters, zorgen ervoor dat de aanvragen voor een rondleiding door tuin en park – en de speciale kinderrondleidingen – gehonoreerd kunnen worden.

Een van onze vrijwilligers mevrouw H.F. Rotgans-van Blerkom wordt op 29 april totaal verrast en in het zonnetje gezet. Zij ontvangt op het gemeentehuis van Amerongen de koninklijke onderscheiding Lid in de orde van Oranje-Nassau voor het vele werk dat zij de afgelopen jaren voor de Vriendenkring heeft gedaan. Een verslag hiervan heeft u in het zomerbulletin 2004 kunnen lezen.

Op 31 december bedraagt het aantal vrijwilligers 144. Het verloop is gering, maar gezien de stijgende gemiddelde leeftijd en nieuwe activiteiten waarvoor vele handen nodig zullen zijn, zijn nieuwe vrijwilligers meer dan welkom.

Helaas zijn er ook overlijdensberichten waardoor er afscheid genomen moet worden. Zo nemen de tuinkabouters afscheid van de heer J. Abma. Eind november wordt er geschokt gereageerd op het overlijden van de heer J.J. Eijffius, een “Ameronger van iedereen”. Zijn aanwezigheid op het terrein en bij de VVV medewerkers zal zeer gemist worden.

Op 15 december zegt de directeur mr. D. van Beekhoff, tijdens een bijeenkomst met afvaardigingen van diverse vrijwilligersorganisaties het zo: “ (...) dit juweel (lees Kasteel Amerongen) kan niet zonder vrijwilligers”. Het bestuur van de SVKA sluit zich hier graag bij aan en maakt van deze mogelijkheid gebruik om de activiteiten van een paar van de werkgroepen nader toe te lichten. De coördinatoren van de diverse werkgroepen geven hierna een korte impressie van de activiteiten en hun werkwijze in 2004.

Het Bulletin

De redactie wijdt meestal drie vergaderingen aan één Kasteel Amerongen Bulletin. Daarnaast vinden er nog tussentijds korte overlegjes plaats via de telefoon, e-mail of briefje.

Tijdens de eerste bijeenkomst inventariseren wij de inhoud, gaan op zoek naar kopij, of maken die zelf (wie schrijft waarover?). Afbeeldingen die de tekst ondersteunen hebben onze voorkeur; wij trachten deze zoveel mogelijk zelf bij elkaar te zoeken.

Vrijwilligerswerk kan inspannend, maar ook ontspannend zijn. Foto: red.

Overleg met verschillende ‘lijnen’ is onmisbaar, zoals de drukker; onze adverteerders (aan het begin van een nieuw jaar); de uitgever en/of auteur van een artikel dat wij graag publiceren en waarvoor wij toestemming vragen. Voor ons

beeldmateriaal dat uit andere archieven moet komen, is voor gebruik in het Bulletin ook weleens een fiat nodig. De beide conservatoren zijn telkens weer onze hulp en toeverlaat, vooral als onze kennis tekort schiet. Waar nodig kunnen wij rekenen op een luisterend oor van het bestuur van de Stichting Vriendenkring of de directeur van Kasteel Amerongen.

Bij de tweede vergadering neemt de redactie een definitief besluit over de inhoud en wordt de volgorde van de artikelen bepaald. Het Bulletin begint vorm te krijgen; soms kan er nog een stuk tekst bij, soms bewaren wij een artikel voor een volgend Bulletin, als het deze keer te dik dreigt te worden.

Ten slotte komen de redactieleden voor een derde maal weer samen bij het verzendklaar maken van de Bulletins, vaak met hulp van meer vrijwilligers.

Dat het er heel gemoedelijk toegaat laat bijgaande foto zien.

(V.l.n.r.: Elis Pezarro en Ted Eijffius).

(H.F.R.-v.B.)

Muziekcommissie

De muziekcommissie beschikt momenteel over voldoende vrijwilligers voor de uitvoering van de verschillende taken bij deze commissie. De samenstelling van het programma doet de commissie gezamenlijk na 'strengere' selectie van alle aanbiedingen. Het maken van een keuze gebeurt elk voorjaar voorafgaand aan het concertseizoen. Er wordt een eerste en een tweede optie genomen.

Hanke Roosengarde Bisschop onderhoudt in eerste instantie de contacten met de musici, impresariaten en/of managers. Wil Stofbergen verzorgt de financiën. Adèle Struijck doet PR en reserveringen. Jan Kalkhoven is kortgeleden toegetreden en ondersteunt de overige commissieleden bij de diverse taken. Binnenkort zal over zijn hoofdtaak gesproken worden.

Marja Hofmeijer en Rijkje Mabelis coördineren de catering en worden bij elk concert door enkele andere vrijwilligers geholpen. Martin van der Randen zorgt als spin in het web voor de overblijvende klussen.

Het uitgangspunt van de muziekcommissie is: *wij moeten niet, maar mogen dit doen*. In de praktijk geeft het werk de commissieleden veel voldoening.

(M.van der R.)

Tuinkabouters

Voor de tuinkabouters is 2004 een jaar vol tegenstellingen. Omdat de grote muur wordt gerestaureerd, zijn de hele winter de planten in de grote border afgedekt en de vraag is dan ook hoe komen ze er onderuit? En dat valt enorm

mee! Ze bloeien dat het een lieve lust is. Dit is ook voor de borders bij de keermuur belangrijk. Hier worden de planten eind oktober eveneens opgenomen en zolang elders ingekuild in afwachting van 't einde van dat stuk restauratie.

De kabouters van de pluktuin doen hun werk als vanouds, maar de voldoening ontbreekt. Immers, boeketten maken voor het kasteel is er niet bij. Wellicht het komende jaar weer! Verder wordt er op de vaste plaatsen gewerkt: irisborder; rozentuin, waar een vreemd groeigedrag van sommige rozen niet kan worden verklaard en waar de bloei sterk achterblijft; de composthoop omzetten en genieten van het samenwerken in de mooie omgeving. Zoals altijd eindigt eind oktober het seizoen met een fles wijn in de Oranjerie.

De werkzaamheden van de boskabouters zijn reeds in het herfstbulletin van 2004 uitgebreid beschreven.

Door miscommunicatie met het "Kasteel kantoor", de introductie van de tuinbaas, wat een berg van misverstanden als gevolg heeft, ontstaan er pijnlijke situaties. Daardoor is het onzeker hoe het volgend jaar met deze groep vrijwilligers zal gaan. (A.d.R.)

Rondleidingen voor kinderen

Het afgelopen seizoen konden de kinderactiviteiten niet alleen in de tuinen van het kasteel, maar ook gedeeltelijk binnenshuis plaatsvinden. Omdat het Huis nog steeds niet toegankelijk was, zocht het circa zeven-vrouw-sterke team van kinderrondleiders dit jaar naar een alternatief, dat meer mogelijkheden zou bieden. Zo kwam er de gelegenheid om gebruik te maken van het leegstaande Noorderpaviljoen en ontstond het project **Kind en Kasteel Amerongen**.

Zelfs voordat de kasteeltuin in april officieel geopend was, kwam er al een Amerongse schoolklas op bezoek. De kinderrondleiders, dit jaar gecoördineerd door Els Vink, maakten in maart in allerijl het Noorderpaviljoen gebruiksklaar. Loes Hazeloop zorgde voor vergrotingen van oude foto's, die met hulp van assistent-conservator Lodewijk Gerretsen werden opgehangen. Megteld en Els klommen de zolder van de Paardenstal op en haalden met toestemming van conservator Nico van der Woude wat attributen naar beneden om de boel verder aan te kleden. Mevrouw Pezarro leende haar oude kinderspeelgoed uit en etaleerde dat in een houten vitrine. Deze vitrine trok meteen bij binnenkomst van het Noorderpaviljoen alle aandacht van de kinderen. De ooit door de heer Pezarro gemaakte maquette van de ruïne van het vroegere kasteel, diende als uitgangspunt voor het vertellen van de geschiedenis van Kasteel Amerongen en haar bewoners. Een op de leeftijd en interesse van de kinderen afgestemd verhaal,

gelaardeerd met spannende en grappige anekdotes maakte de meeste kids enthousiast. Vaak pakten rondleidsters Megteld, Elsa, Loes, Corrie, Diny, Marion en Els er bijvoorbeeld een bus koffiebonen bij. De kids mochten eraan ruiken en raden (wat lang niet altijd lukte...) waar die bonen voor bedoeld zijn. Dan werd de oude koffiemolen tevoorschijn gehaald en mochten de kinderen als “dienstpersoneel” aan de slag. Zo ging dat ook met erwtjes sorteren, zeep raspen en dergelijke. Leuk om te zien hoe kinderen in een ommezien helemaal in hun rol opgaan!

Er is dit seizoen weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om verjaardagsfeestjes te vieren bij Kasteel Amerongen. Wel zijn er van circa 12 scholen in deze regio klassen op afspraak geweest. Een klas wordt meestal in tweeën gesplitst, elk met 1 rondleidster. Een groep van zo'n 15 kinderen wordt dan door twee leerkrachten of ouders begeleid. Is dit niet het geval, dan zijn 2 rondleiders voor een groep van maximaal 15 kinderen verantwoordelijk. Op veel scholen wordt op projectmatige basis gewerkt aan onderwerpen die raakvlakken hebben met kastelen. Hier willen conservator en rondleiders van Kasteel Amerongen op inhaken en daarom in het komend seizoen de activiteiten voor kinderen veel aandacht geven. Het ligt in de bedoeling om daarbij de kids in plaats van naar het Noorder paviljoen, mee te nemen in het onderhuis van het kasteel. (P.V.-V.)

Rondleidingen voor volwassenen

Sinds het kasteel gesloten is leiden de rondleiders, die voorheen de rondleidingen door het Huis verzorgden, op aanvraag in kleine groepen rond door de tuin. In eerste instantie heb je het gevoel dat het moeilijk wordt een uur lang mensen alleen maar buiten rond te leiden. Het is natuurlijk veel gemakkelijker in het kasteel van kamer naar kamer te gaan en daar te vertellen over de inrichting, de meubels, het doel van de kamer, uit welke tijd welke aanpassingen dateren en hoe de bewoners er geleefd hebben. Het blijkt mogelijk, zonder op het vakgebied van de tuinkabouters te komen, een rondleiding te geven puur alleen buiten.

Van ‘boven’ naar ‘beneden’: de rododendrons, het bastion, de zichtassen, het voorplein waar de kinderen uit het dorp aubades gaven aan graaf Bentinck, de bijgebouwen, het kinderspeelhuisje, het muziekprieeltje, de inrichting van de prachtige tuinen nu en in het verleden, de dierengraven, de berceau, de rozentuin en nog veel meer. Tijdens deze rondleidingen besteden wij minder aandacht aan de tuin. Voor de groepen met specifiek tuingerichte belangstelling (geschiedenis, beplanting etc.) zijn er rondleiders onder de tuinkabouters, die deze taak

met veel plezier en kennis verzorgen. Ook bij deze soort tuinrondleidingen wordt de historie niet overgeslagen.

Het kasteel zelf staat statig in het midden van de wandeling, onwrikbaar en nodigt zelfs van deze kant uit tot het vertellen over het begin: een statige donjon, de catastrofe van 1673, de wederopbouw, Margaretha Turnor die 's morgens al vroeg op de steigers staat om de werklieden in de gaten te houden, de vele generaties Van Reede en Godard graaf Bentinck.

In 2004 hebben ongeveer 30 groepen de tuinen van Kasteel Amerongen bezocht en zijn erin rondgeleid.

Het jaar 2005 zal weer een heel ander jaar worden. 'Geopend wegens restauratie'. Hoe wij dat precies gaan inrichten weten we nog niet, maar dat er weer een groep zeer enthousiaste rondleiders klaar staat om de gasten te ontvangen, te informeren en rond te leiden is duidelijk. (M.v.d.H / M.L.)

Engelen

Engelenwerk is werkelijk werk van engelen want.....hoewel het afgelopen jaar begint met het geliefde conserveringswerk van de gordijnen en lambrequins van de kleine Bibliotheek, een rolkussen van een stoel uit de Lodewijkkamer en het maken van passende kleevers voor enkele kostuums, wordt in de tweede helft van het jaar een beroep op hun welwillendheid gedaan zich als verhuizer annex archivaris annex schoonmaakster annex depot inrichter te manifesteren. Wij hebben namelijk de herinventarisatie van de textielcollectie ter hand genomen en gaan dit in de komende maand afronden. Het woord herinventarisatie is niet zo gelukkig, want het gaat om het vervolmaken van de bestaande beschrijvingen in het Adlib systeem*. Zo is ieder stuk door onze handen gegaan. Een perfecte samenwerking met de conservator Lodewijk Gerretsen, die alles fotografeerde, zal resulteren in één bestand waaruit met een druk op de knop, bijvoorbeeld gegevens van alle japonnen uit de collectie met naam en toenaam en vindplaats (door de engelen wordt tevens het depot heringericht en gecodeerd) rollen. Een en ander wordt gecombineerd met de jaarlijkse inspectie op schimmels en ongedierte. Deze nogal veelomvattende actie kon zoals duidelijk zal zijn, alleen plaatsvinden doordat de engelen hebben getoond ware **engelen** te zijn. Wij verheugen ons erop zeer binnenkort weer met naald en draad aan de gang te gaan. (J.V.-H.)

* Adlib systeem is het computerprogramma, waarin de collectiegegevens van Kasteel Amerongen worden geregistreerd (zie voor meer informatie het zomer- en herfst Bulletin 2001).

't Winkeltje

Financieel beleefde de winkel een matig seizoen in 2004. Het weer werkte niet altijd mee voor een bezoek aan de tuin. In verband met de restauratie van de kassen en kweekbakken in de moestuin, konden geen plantenstekken worden opgepot en verkocht. Dit alles had gevolgen voor de omzet van de winkel. De winkelcommissie besloot voorlopig geen investeringen te doen in nieuwe artikelen.

Desondanks was door de trouwe komst van de vrijwilligers de winkel dagelijks geopend. Zij verzorgden tevens de videopresentatie in de Oranjerie. Hiervoor was wederom veel belangstelling.

Om ook in 2004 weer alles soepel te laten verlopen, vergaderde de winkelcommissie maandelijks. In het voor- en najaar werd tevens met alle vrijwilligers een vergadering belegd. Om de band met de vrijwilligers te vergroten werd in augustus een uitstapje naar 'de Blauwe Kamer' gemaakt. Ook de samenwerking met de 'buren', dat wil zeggen de tuinkabouters en VVV-collega's, verliep in harmonie.

De succesvolle 'Tuyndag' bracht de nodige drukte met zich mee. Met name voor de stand met tweedehands boeken was veel belangstelling. De winkel nam eveneens deel aan de kleinschalige kerstverkoop-markt tijdens de winteractiviteit op 10 december. Zonder nieuwe inkopen te hoeven doen, was het mogelijk een sfeervolle verkooptafel in te richten. Deze activiteiten hadden een positieve uitwerking op de omzet van de winkel. (W.v.d.S.-v.G)

Evenementen en activiteiten 2004

De tweede donderdag van maart wordt er – zoals gebruikelijk voorafgaande aan de opening van het seizoen in april – de jaarlijkse vrijwilligers- en medewerkersavond georganiseerd. Ruim 100 vrijwilligers geven hieraan gehoor en genieten met elkaar van de maaltijd en een lezing over de familie Bentinck in het Koetshuis. De tweede zaterdag in april staan tuin en park open voor de Amerongers. Er kan die dag ook een kijkje worden genomen in het te restaureren Poortgebouw.

De concerten worden met veel verve georganiseerd in het Koetshuis en vele trouwe bezoekers vinden de weg hier naar toe. Samen met de muziekcommissie hoopt het bestuur van de SVKA op een toename van het bezoekers aantal, teneinde de kosten van deze commissie niet verder op te laten lopen. De conservatoren organiseren voor de rondleiders in april een rondwandeling door het Huis, dat dan reeds voor een groot gedeelte klaar gemaakt wordt voor de op

handen zijnde restauratie. Op 27 juni vindt er voor de tweede maal een succesvolle 'Tuyndag' plaats, ruim 700 betalende bezoekers genieten bij bijzonder mooi weer van de prachtige tuin, en het gezellige programma voor jong en oud. De donateursdag is op 2 oktober en de donateurs worden meegenomen in het Huis en door de tuin. Op 19 november zijn Nico van der Woude en Lodewijk Gerretsen de gastheren voor de vrijwilligers, die net als de donateurs tijdens de donateursdag, in de gelegenheid gesteld worden alvast een voorproefje te krijgen op de openstelling in 2005. De bijna traditie geworden lampionnenoptocht voor de Amerongse schooljeugd, vindt plaats tijdens het Kinder-kerstevenement op 10 december. Ruim 175 kinderen krijgen een brandende lampion uitgereikt en zo volgen zij de kerstman door de met vele kaarsjes verlichte tuin richting Koetshuis. Op het voorplein wordt de kerstboom ontstoken en is er naast muziek en zang, een kerstmarkt in het Koetshuis. De aanwezige kinderen, hun ouders en andere genodigden en gasten laten zich de glühwein, erwtensoep en poffertjes goed smaken. Al met al een mooie afsluiting van het jaar aangeboden door de Stichting Kasteel Amerongen, Erven Familie G.J.G.C. van Aldenburg Bentinck en de Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen.

Met dank aan:

Dhr.F.C. Zuidema

Mw.H.F. Rotgans-van Blerkom

Dhr.M. van der Randen

Mw.A. de Ridder-Feller

Mw.P. Vink-Vreugdenhil

Mw.M. van den Hurk / Mw.M. Leenknecht

Mw.J. Verdegaal-Hoefhamer

Mw.W. van der Sleen-van Ginkel

Februari 2004

Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

Mw. C.A. de Ridder-Hendriks

secretaris

* * *

Tuinkabouters en bestuursleden nemen afscheid van Tineke Knol

Woensdag 23 februari waren bijna alle tuinkabouters naar restaurant het Berghuis getogen om daar onder het genot van een drankje en een pannenkoek afscheid te nemen van hun coördinator Tineke Knol.

Tineke Knol, in gesprek met bestuursvoorzitter Van Ommeren.

Foto: Gerhard Voogd.

Achttien jaar, waarvan een groot aantal jaren als coördinator, is Tineke actief geweest in de tuin. Door haar manier van werken wist zij de tuinkabouters te motiveren (voor zover dat nog nodig was) en gaf zij hen een zodanige speelruimte dat er met veel plezier in de tuin werd gewerkt.

De reden van haar vertrek is bekend, alom wordt betreurd dat het allemaal zo is gelopen. Tineke heeft er voor gezorgd dat de organisatie rondom de tuinkabouters altijd op rolletjes liep. Zij zal in de tuin worden gemist maar, zoals zij zelf zei, de kabouters zijn zodanig gemotiveerd dat zij hun weg wel vinden. Als je zoiets als coördinator kan zeggen, heb je je taak op meer dan goede wijze vervuld. Namens het Vriendenkringbestuur kreeg Tineke uit handen van voorzitter Willem van Ommeren een prachtige gravure van het Kasteel Amerongen aangeboden.

Ide van Wijk

* * *

2005 – Het Jaar van het Kasteel

Het Jaar van het Kasteel wordt een heel bijzonder jaar, waarin de kastelen en de historische buitenplaatsen letterlijk en figuurlijk in de schijnwerpers staan. Op de website www.jaarvanhetkasteel.nl kunt u op thema alle evenementen bekijken, evenals informatie vinden over provinciale- en lokale uitgaven en de speciale producten.

Dit Kasteeljaar 2005 wordt georganiseerd door de Nederlandse Kastelen Stichting in verband met hun 60-jarig bestaan. Doelen zijn een grotere betrokkenheid van het publiek bij de Nederlandse kastelen; meer samenwerking tussen de verschillende kastelenstichtingen en aandacht vragen (bij publiek maar ook de politiek) voor de problemen rond kastelen en buitenplaatsen. Aandacht moet er gegeven worden, niet alleen aan het hoofdgebouw, maar ook aan de tuinen en bijgebouwen, vindt men. Het is bovendien zeer wenselijk dat voor kastelen en historische buitenplaatsen deze aandacht niet zal verslappen na 2005. Aandachtspunten zijn:

- het behoud van de belangrijke samenhang tussen het kasteel of de buitenplaats en zijn cultuurhistorische omgeving;
- de kwetsbaarheid van kastelen, buitenplaatsen en het historisch groen;
- de vergroting van de kennis over kastelen, buitenplaatsen en hun geschiedenis;
- de stimulering van belangstelling voor de cultuurhistorische waarde van de Nederlandse kastelen en historische buitenplaatsen;
- de Nederlandse Kastelenstichting (NKS) bestaat 60 jaar.

Ook Kasteel Amerongen zal in de schijnwerpers staan gedurende dit Jaar van het Kasteel. Het biedt in dit kader van 16 mei 2005 t/m 5 juni 2005 onderdak aan een reizende tentoonstelling.

Bovendien is er een 'podium' beschikbaar gesteld voor twee opvoeringen, op 4 en 5 mei 2005, van het toneelspel: *De prikkelende avonturen van een reizend toneelgezelschap in de Lage Landen*. (werktitel).

Bertje Rotgans-van Blerkom

* * *

LIEVENDAAL

Kasteel Lievendaal heeft in de uiterwaarden van de Nederrijn gestaan, ten zuiden van de Nederstraat te Amerongen (1). Van de voormalige ridderhofstad is nu nog een heuvel binnen een verlande gracht zichtbaar. Het kasteel is vermoedelijk aan het eind van de 17de eeuw gesloopt, nadat het geruime tijd in ruïneuze staat had verkeerd.

Geschiedenis

In 1419 werd Jan van Driebergen, de bastaardzoon van Willem van Abcoude en Duurstede, beleend door zijn neef Jacob van Gaesbeek met een hofstede en 10 morgen land bij Amerongen (2). Het latere leenboek uit 1498 spreekt van een 'stenen huys mitter hoffstede myt allen synre tymeringe ende myt thien margen lantsz ... streckende mytten enen eynde aen de spyckdyck' en met het andere einde aan de 'ghemeyne strate van den dorpe' (3). In 1536 werd het goed voor de Staten van Utrecht als ridderhofstad erkend. Tot 1578 was het kasteel in handen van de Van Driebergens. In dat jaar stierf de vrouwelijke erfgename en ging het goed over naar haar zoon Vincent van Lockhorst. Uit het huwelijk van Vincent met Anna van Schoonhoven werden alleen dochters geboren. De echtgenoot van de derde dochter, Geertruyd, was jonkheer Nicolaes van Mathenesse. In 1595 werd hij heer van Lievendaal. Hun zoon Cornelis droeg op 11 juni 1638 de ridderhofstad Lievendaal over aan Adriaan Ploos van Amstel.

Vijftien jaar later kwam Lievendaal in het bezit van Maria Hondeling, gehuwd met jonkheer Diederick van Eck van Panthaleon. In de retroakte van de belening door de Staten van Utrecht aan Maria Hondeling wordt het goed als volgt beschreven: 'een steenen huijs metter hoffstede ende met alle zijn timmeragie, metten neder werve, bomgaerden ende stegen, groot twee morgen, 67 ³/₄ vierkante roeden land, en tien morgen 573 roeden land hoogh ende leegh daeraen gelegen', met daaronder 7 morgen en 315 roeden weiland, 'streckende t'samen van den gemenen heerenwegh van den dorpe Amerongen tot achter aen zeker landt toebehoorende die Jacobinisten binnen Wijck, daer weleer den Spijckdijck gelegen heeft, beneden heer Godart van Reede Ridder ende boven Cornelis van Sijll' (4).

Maria Hondelings kleinzoon, Johan Willem van Panthaleon van Eck, stierf in 1688 kinderloos. De geabandonneerde boedel werd voor 9300 gulden gekocht door Godard Adriaan van Reede (1621-1691), heer van het ernaast gelegen kasteel Amerongen en heer van Ginkel, Elst en Woudenberg (5). Tot 1879 bleef Lievendaal in het bezit van de Van Reede's.

*De ruïne van kasteel Lievendaal, in 1646/47 door Roelant Roghman vanuit het zuidoosten getekend. Het rechter bouwdeel is mogelijk een woontoren. Links is de nog bestaande singel te zien en rechts de voorburcht met het bijgebouw. Daarachter is de toren van de Andrieskerk in Amerongen herkenbaar. TMH, O**18*

Daarna gingen alle bezittingen over aan Godard John George Carel graaf van Aldenburg Bentinck (1857-1940), de neef van de laatste vrouwelijke erfgename Van Reede. Na de dood van graaf Bentinck in 1940 bleef Lievendaal in het bezit van de erven Bentinck.

Bouwgeschiedenis

Hoe de hofstede eruit zag toen Jan van Dribergen er in 1419 mee werd beleend, is onbekend. Het is mogelijk dat hij een bestaand gebouw liet afbreken en er een nieuw huis voor in de plaats liet zetten (6). Naar het precieze uiterlijk van het kasteel in de 15de en 16de eeuw blijft het ook gissen. In 1646/47 maakte Roelant Roghman twee tekeningen van Lievendaal. Het gebouw was toen al tot ruïne vervallen maar de tekeningen geven nog wel een indruk hoe het kasteel er uit moet hebben gezien.

Lievendaal bestond uit twee bouwlichamen, die ten opzichte van elkaar versprongen, omringd door een gracht en een omwalling. Aan de noordzijde lagen de toegangsweg en de voorburcht. Op de tekeningen zien we de voorburcht als een verhoogd terrein met daarop een nog ongehavend gebouw met een T-vormige plattegrond. Het is mogelijk dat hier de kastelein woonde (7). Het kasteel

Lievendaal had waarschijnlijk niet meer dan twee verdiepingen. Op een kaart uit 1597 is het huis getekend, geheel omringd door bomen (8).

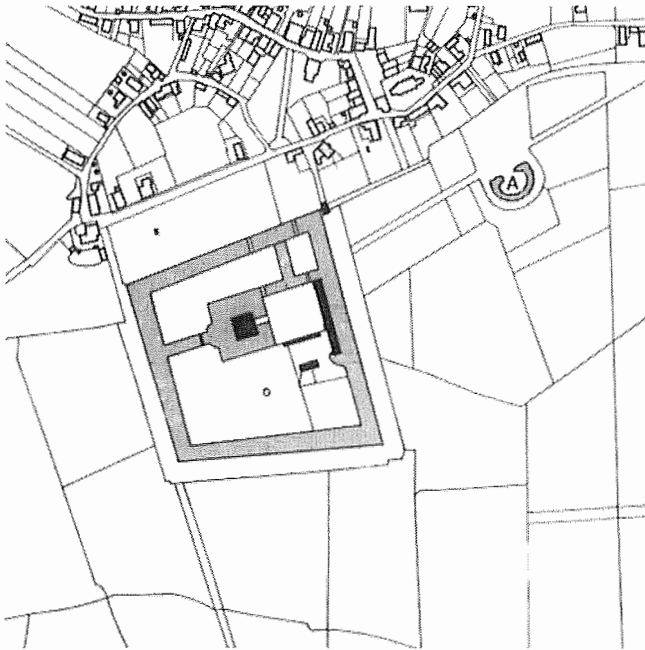

*De kasteelruïne van Lievendaal door Roghman vanuit het noordwesten getekend. De boerderij op de voorburcht dateert uit het begin van de 17de eeuw. De gracht werd omgeven door de nog bestaande singel. TMH, O**19.*

Naar het lijkt heeft het huis hier aan de zuidzijde aan beide kanten tuitgevels (mogelijk trapgevels). In de periode van 1597 tot circa 1620 moet het kasteel in de ruïneuze toestand zijn vervallen waarin Roghman het afbeeldde. In een vroeg 17de-eeuwse lijst van ridderwoningen wordt het ‘destrueert’ genoemd. Het lijkt daarom niet waarschijnlijk dat het kasteel in de 17de eeuw bewoond is geweest. Mogelijk was dit wel het geval met de bijgebouwen (9).

Er is dikwijls beweerd dat de heer van Amerongen Lievendaal liet afbreken omdat hij geen versterkt huis naast zich duldde ofwel omdat hij problemen voorzag met de jachtrechten die nog op de bezittingen rustten. Uit correspondentie tussen Godard Adriaan en zijn kleindochter Reinira van Reede blijkt dat Lievendaal in 1690 inderdaad voor het grootste deel tot op de fundering werd gesloopt (10). Uit dezelfde correspondentie blijkt echter ook duidelijk dat er opnieuw werd gebouwd. Zowel Reinira als haar grootmoeder Margaretha Turnor vermeldden in hun brieven dat er werd gewacht op hout uit Amsterdam voor Lievendaal. Op 25 juni 1690 schreef Reinira aan haar grootvader:

‘Hendrick de Boode heeft mijn geseijt wat van U.M.Edele orders zijn omtrent het maecke van dat huijs’ (11). Nog geen jaar later berichtte zij Godard Adriaan: ‘Ick geloove dat U.H. Edele oock wel goet sal vinden dat het groote kruijsraemt nu wort ingemetselt, hetgeene dan met den Eerste moet gescheiden, maer sal heir op v.H. Edele orders afwachten’ (12). Helaas wordt uit de bronnen niet geheel duidelijk of de genoemde werkzaamheden het kasteel betroffen of de bijgebouwen.

De situatie in 1818. Over de voorburcht van Lievendaal (rechts) is een zichtlaan vanuit Kasteel Amerongen (links) op de Amerongse Berg aangelegd.

Tekening A. Viersen naar kadastrale minuut, kadastrale gemeente Amerongen, sectie E2 + D1.

Er zijn geen afbeeldingen van Lievendaal bekend van na 1691 en ook op kaarten zijn geen duidelijke aanwijzingen te vinden voor het bestaan van een gebouw. Het is mogelijk dat de dood van Godard Adriaan van Reede in 1691 tevens het einde van de herbouwplannen betekende en dat er geen opvolger van het afgebroken middeleeuwse kasteel verrees. Het omgrachte terrein waarop dat kasteel stond, is nu nog zichtbaar en bevat zeer waarschijnlijk nog de oude fundamenteën.

Volgens de Gaesbeekse leenregisters en de diverse aktes van belening in het huisarchief van kasteel Amerongen, strekte het goed zich uit van de zo geheten Spijckdijk tot aan de 'ghemenen weg' ook wel 'Heerenwegh' genoemd, de huidige Nederstraat en Zandvoort. Langs deze straat staat nu bebouwing uit de 17de tot en met de 20ste eeuw. Het mag niet worden uitgesloten dat het gebouw op de hoek van de Nederstraat en de Zandvoort, met de datering 1659, nog één van de overgebleven bijgebouwen van het kasteel Lievendaal is. Een stuk 16de- of 17de-eeuws muurwerk, ter hoogte van de vermoedelijke vroegere toegangsweg tot de ridderhofstad, is mogelijk nog een restant van de oude ommuring van het terrein.

Marieke Knuijt

Noten

1. Coördinaten: X= 160.250, Y= 445.400; Kadastraal: Gem. Amerongen E 583. Kasteel Lievendaal mag niet worden verward met kasteel Leefdaal. Ten onrechte is in het verleden de tekening van kasteel Leefdaal door De Beijer aangezien voor een afbeelding van kasteel Lievendaal en afgebeeld bij beschrijvingen over dit kasteel.
2. De bewoningsgeschiedenis is gebaseerd op Wittert van Hoogland 1909-1912, deel 1, p. 305-325, en de akten van belening door de Staten van Utrecht van het goed van 1653 tot en met 1748, RAU, Huis Amerongen, nieuw (tijdelijk) nummer 24 a-j.
3. Gaesbeekse leenregisters, RAU, Bisschoppen inv. nr. 279. Met de plaatsaanduiding wordt de huidige Nederstraat en Zandvoort bedoeld.
4. RAU Huis Amerongen, nieuw (tijdelijk) nr. 24 a.
5. Het bedrag van 9300 gulden is ontleend aan de memorie van goederen en landerijen die door de heer en vrouwe van Amerongen werden aangekocht in de jaren 1687 en 1688. RAU, Huis Amerongen, nieuw (tijdelijk) nr. 183 a.
6. Wittert van Hoogland 1909-1912, p. 305.
7. Uit de correspondentie van Reinira van Reede met haar grootvader Godard Adriaan van Reede is nog steeds sprake van 'De Casteleijne van Lievendael'. Het is zeker goed mogelijk dat deze in de bijgebouwen woonde die er op de tekeningen van Roghman ongehavend uitzien. RAU, Huis Amerongen, nieuw (tijdelijk) nr. 2069.
8. Kaart door Jan Rutgers van den Berch, 1597, RAU, Domkapittel Oud Munster 1872.

9. Mededeling B. Olde Meierink. Reconstructie op basis van de tekeningen van Roghman uit 1646/47.

10. RAU, Huis Amerongen, nieuw (tijdelijk) nr. 2069.

11. Ibidem.

12. RAU, Huis Amerongen, brief gedateerd 1/11 april 1691.

In: "Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht", p. 281-282. Onder auspiciën van Stichting Utrechtse Kastelen. Uitgeverij Matrijs, Utrecht 1995.

* * *

Redactievergadering 2005, v.l.n.r. Megteld, Bertje, Els. Foto: Ted Eijffius.

Van de redactie

Ruim vijftien maanden heeft de redactiecommissie gewerkt met drie leden. Dat was te doen, maar krap. Wij waren het eens dat een kleine uitbreiding van de commissie prettig zou zijn. Het is soms knap lastig om vrijwilligers te vinden, maar zie: wij hadden geluk. Bij navraag was Megteld Leenknecht bereid mee te doen; zij vond dat bovendien erg leuk. Voor ons alle drie is Megteld al langer een bekende vrijwilligster van het kasteel. Zij heeft bezoekers in 't Huis rondgeleid. Toen Kasteel Amerongen gesloten werd heeft Megteld haar interesse enthousiast verlegd naar de kinderrondleidingen en de rondleidingen door de tuin voor volwassenen en, samen met Marion van den Hurk, het coördineren daarvan. Megteld's kennis en bevoegdheid voor de geschiedenis van Kasteel Amerongen en haar bewoners, zal het Bulletin vast en zeker ten goede komen. B.R.-vB.

* * *

In memoriam Jan Abma

Jan Abma kwam in 1996 de gelederen van
de Tuinkabouters van Kasteel Amerongen versterken.
De, vermoedelijk, grootste tuinkabouter ooit, was regelmatig
aan het werk te vinden tussen de bessenstruiken,
bij zijn “troetels’ de courgettes
of waar hij verder maar nodig kon zijn.
Totdat hij last kreeg van lichamelijk ongemak.
De, ondanks zijn beperkingen hierdoor, nog immer opgewekte
en grapjes makende Jan zag steeds minder kans
zich in te zetten voor de tuin
en moest zich in 2004 tot tweemaal toe
aan zijn rug laten opereren.
De laatste maal met dusdanig resultaat,
dat hij de toekomst met hoop tegemoet kon zien.
Helaas voor hem, zijn naasten en niet in de laatste plaats
de tuinkabouters, overleed hij plotseling op
7 november 2004, 74 jaar oud.
Wij zullen zijn opvallende gestalte nooit meer zien
en kunnen nog slechts met genoegen terugdenken
aan deze goede vriend.

Fred Landman

* * *

In memoriam J.J. Eyffius

Ko Eyffius, thuis op Kasteel Amerongen.

Van klein jochie af aan: Ko en Kasteel.

Hij is er niet meer, deze flamboyante figuur die iedereen kende en die door iedereen gekend werd.

Het laatste jaar vermagerde hij, maar ziek zijn, dat kende hij niet en wilde hij niet. Zijn zwierigheid maakte plaats voor kwetsbaarheid. In november lag hij zo ineens in het ziekenhuis en kort daarna moest Amerongen zonder Ko Eyffius verder. Het dorp is leeg zonder de vrolijke man, die je altijd fluitend hoorde aankomen op zijn fiets, die je groette met een joviale armzwaai.

Zijn kinderjaren bracht hij door rondom het Kasteel.

Met een vader, die in dienst was van de graaf en met zijn gezin op het kasteelterrein woonde, kende hij daar alle hoekjes en gaatjes.

Hij wist daarover allerlei boeiende anekdotes te vertellen.

In later jaren was zijn vrouw Nance werkzaam op het kantoor voor de Stichting Kasteel Amerongen en daarna bij de kaartverkoop voor het kasteel bij de VVV.

Na zijn pensionering werd ook Ko daarin actief. Toevallige passanten of bezoekers van VVV vertrokken niet zonder dat Ko op zijn eigen enthousiaste wijze had meegedeeld dat zijn kasteel niet zomaar gepasseerd kon worden. Als je dáár nog nooit geweest was, was het op z'n minst een gebrek in je opvoeding! Ko was de centrale figuur in het VVV, een nauwgezet kasbeheerder en bezorgd om zijn "meiden", ook al was hij het niet altijd met hen eens. "Hij heeft het leven van ons allen geraakt", omschrijft één van hen hem.

VVV-medewerkers konden volgens hem niet zomaar vakantie nemen: was er in de zomer trouwens een mooiere plek te bedenken dan Amerongen?!

Het is zeker: zonder Ko is Amerongen minder Amerongen!

Els Vink-Vreugdenhil

* * *

Agenda evenementen – 2005

- 14 april 2005 * “Open dozen”-tentoonstelling. Herstelwerkzaamheden aan textiel wordt in dozen liggend getoond, in het kader van de Interieurrestauratie. Gedurende ca. 2 maanden te bezichtigen in het Noorderpaviljoen van Kasteel Amerongen.
- 14 april 2005 *Het startschot voor de Restauratie van het interieur van Kasteel Amerongen wordt gegeven door de heer Jan van Bergen, lid van Gedeputeerde Staten.
- 16 mei 2005 *Tentoonstelling in het kader van het Jaar van het Kasteel. (Nederlandse Kastelenstichting).
t/m 5 juni 2005 *Opvoering van :
- 4 mei 2005 en *De prikkelende avonturen van een reizend
5 mei 2005 Toneelgezelschap in de Lage Landen” (werktitel).
*Huisconcert Koetshuis Kasteel Amerongen :
- 22 mei 2005 “Alma”, een muziektheatraal portret van Alma Mahler. Tekst Anna Enquist. Een monoloog door Anita van Soest. Muzikale begeleiding door het Orion Ensemble. Muziek van o.a. Chopin, Gustav en Alma Mahler, André Arends. Aanvang 14.30 u.
*Jazz at the Castle.
- 25 juni 2005 *Tuyndag op Huys Amerongen—2005. *vervalt.*
- 26 juni 2005 *Zeister Muziekdagen : Daniël Masterclass
- ... augustus '05 *Toneel Belle van Zuylen, in het kader van het
27 en 28 aug.'05 Belle van Zuylenjaar, Slot Zuylen.
- 14 t/m 18 sept.'05 *Antiekbeurs Kasteel Amerongen.
- 10 en 11 sept.'05 *Open Monumentendagen – 2005.
- 1 oktober 2005 *Donateursmiddag
- ... november '05 *Kinderconcert.

Zo keken de Amerongse kasteelheren uit op het gebied waar links de kerk staat met wat huizen, overgaand in bosschage en hoog geboomte rechts. Dáár tussen heeft kasteel Lievendaal gestaan. Situatie maart 2005.

Foto: Els Vink.

Nogmaals ‘Lievendaal’

Het blijkt, dankzij onze plaatsgenoot de heer Elbert van Geijtenbeek, dat er meer aardige details over ‘Lievendaal’ bekend zijn. Hieronder leest u deze wetenswaardigheden.

“In Amerongen heeft het woord ‘Lievendaal’ nog altijd enige betekenis. In het centrum van het dorp is er Park Lievendaal, eens de tuin van Hotel Lievendaal. Aan de Hof werd in 1880 het Heerenhuis Lievendaal gebouwd, (gevelsteen van 15/4 – 1880 met de namen F. en C.J. de Ridder). Al in 1890 wordt het herenhuis verbouwd tot een hotel met dezelfde naam.

De naam Lievendaal is ontleend aan het Kasteel Lievendaal. De bruikbare restanten van het tot ruïne vervallen kasteel zijn bij de herbouw van Kasteel Amerongen na 1675 hergebruikt. De laatste bouwkundige resten werden in 1688 geruimd.”

“Ds. J. Craandijk wandelt rond 1880 door heel Nederland, een voettocht die hij beschrijft in het boek ‘Wandelingen door Nederland’ (1884). Craandijk komt ook in Amerongen en verzoekt om op het kasteel te worden toegelaten. De jeugdige kasteelheer Graaf Godard, Heer van Amerongen, staat het bezoek met welwillendheid toe. Bij afwezigheid van de eigenaar wordt Craandijk ontvangen door de heer Versteeg, die hij nog kent van een eerder bezoek aan Middachten en die daar zijn gids was. Hij krijgt van hem uitvoerige informatie over het heden en verleden van Amerongen.

Craandijk krijgt nog een beschrijving van ‘Lievendaal’ zoals het bekend was vóór de volledige sloop. ‘... Lievendaal had nog het voorkomen eener heerenhuizing, al was blijkbaar een groot gedeelte reeds weggebroken. Een deftige voorpoort maakte destijds nog een goede vertooning. ...’ “

“Het Wapen: gevierendeeld: 1 en 4 in rood, drie zilveren zuilen; 2 en 3 in zwart, een zilveren goudgekroonde leeuw.”

“In 1914 verscheen een bundel van mr. S. Muller Fzn, ‘Schetsen uit de middeleeuwen’ waarin de geschiedenis van het steenhuis Lievendaal en een aantal bewoners – Lievendalers – uitvoeriger wordt beschreven.”

“Het stukje van de doorgaande weg Utrecht – Arnhem door Amerongen, liep van de Utrechtsestraat via de Overstraat en Nederstraat oorspronkelijk over Zandvoort richting Elst. De uitrit van ‘Lievendaal’ kwam uit in de Nederstraat

tussen de Uithof en het huis nr. 19. Tot de laatste inplant van bomen (ongeveer 1970), tussen het wandelpad 'het Lievendaaltje' en de Nederstraat was vanaf de kerktoeren het tracé goed herkenbaar.

In de monumenten inventarisatie van de Provincie Utrecht '*Amerongen geschiedenis en architectuur*' (1996), wordt de locatie van Lievendaal aangegeven als een te beschermen archeologisch monument. Een terrein van archeologisch belang zo groot, dat het bescherming geniet op basis van de Monumentenwet. Het terrein in de bovenpolder heeft ook grote cultuurlandschappelijke waarde."

"In 1937 en 1938 was de dam door de gracht naar het wandelpad het toneel voor opvoeringen van kinderspelen onder leiding van meester Tj. Visser. Tegen het decor van de bomen op de terp werd onder andere Repelsteeltje door kinderen van de (nu) Wilhelminaschool gespeeld voor een groot aantal Amerongers, gezeten in een kring op provisorische zitplaatsen vóór de dam. Een openluchttheater bij uitstek, wellicht de plek waar in een echt openluchttheater onder andere de geschiedenis van Amerongen voor het voetlicht zou kunnen worden gebracht."

* * *

Edelvrouw in het rampjaar 1672

Onder deze titel verschijnt in het voorjaarsnummer van het tijdschrift Spiegel Historiaeel een artikel over Margaretha Turnor Vrouwe van Amerongen (1613-1700), waarvan Peter Rietbergen de auteur is.

Dit maal heeft men van het tijdschrift een themanummer gemaakt over egodocumenten: dagboeken, brieven en memoires als historische bron.

Spiegel Historiaeel is verkrijgbaar bij VVV Amerongen of 't Winkeltje van Kasteel Amerongen à € 7,75. Het artikel is verschenen in nummer 3 / 4, jaargang 40, maart/april 2005.

Mededeling van Lodewijk Gerretsen

* * *

Colofon

Kasteeltuinen en VVV (tel.: 0343-45 20 20) geopend in de maanden:
april, september en oktober: dinsdag t/m vrijdag 11.00 – 16.30 uur
zat-, zon-, en feestd. 13.00 – 16.30 uur
mei t/m augustus: dinsdag t/m vrijdag 10.30 – 16.30 uur
zat-, zon-, en feestd. 12.00 – 16.30 uur

Toegangkaartje € 2,00 op werkdagen. 's Maandags gesloten.
€ 2,50 op zat-, zon-, en feestdagen.

Rondleiding volwassenen en aparte voor kinderen telefonisch afspreken.

*

Kasteel Amerongen, Drostestraat 20, 3958 BK Amerongen.
tel. Kasteel Amerongen: 0343 – 45 42 12.

*

Redactie Bulletin van Kasteel Amerongen:
T. Eijffius
M.R. Leenknecht
H.F. Rotgans – van Blerkom
P. Vink – Vreugdenhil

*

Secretariaat Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen
t.a.v. mevrouw C.A. de Ridder – Hendriks,
Dijkstraat west 168, 3906 WR Veenendaal.
Tel.: 0318 – 55 23 54.
E-mail: cis.ridder@planet.nl

*

Kasteel Amerongen wegens restauratie wederom geopend!

Onder leiding van een gids kunt u op afspraak tijdens een rondgang door het Huis,
langs de plaatsen waar de restauratoren hun werkzaamheden verrichten, het ver-
loop van de restauratie goed volgen.

E-mail: info@kasteel-amerongen.nl of tel. 0343 - 45 42 12.

*

© Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen. Alle rechten voorbehouden. Niets
uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd
gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder
voorafgaande toestemming van Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen.
ISSN: 1382 – 8916

Drukkerij Print '81, Doorn.

HET KOETSHUIS

In het koetshuis van **Kasteel Amerongen** in het echt worden verbonden, is het geen **sprookje**? Wij verzorgen voor u desgewenst een **feestelijke champagne en bruidstaart!**

Het is uiteraard ook mogelijk uw **receptie, diner en/of feestavond** in deze unieke ambiance laten plaatsvinden!

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met **Het Koetshuis** van Kasteel Amerongen, nummer: 0318-582683

VAN HOOGEVEST ARCHITECTEN

Hoofdvestiging: Westsingel 9, 3811 BA Amersfoort
(033) 463 17 05 (tel.) (033) 461 08 54 (fax)
e-mail: bureau@vanhoogevest.nl
website: www.vanhoogevest.nl

Het Nieuwe Rijksmuseum Amsterdam

INSTALLATIEBEDRIJF

MEIJER B.V. AMERONGEN

KOUDIJS LEERSUM

AMERONGEN

☎ 0343 - 45 12 33 fax 0343 - 45 68 88

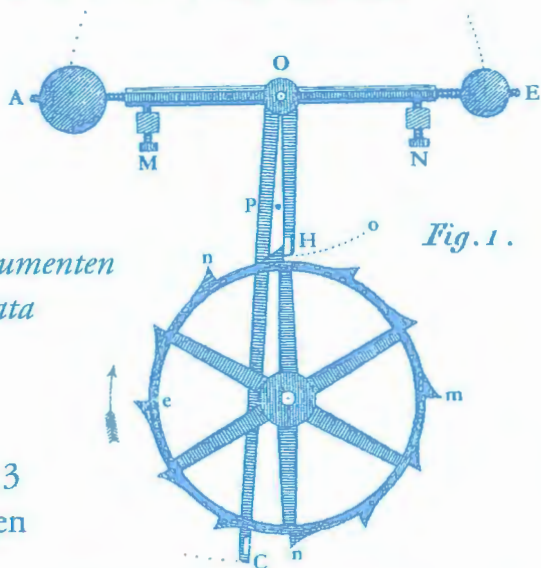
- Sanitair
- Lood- Zink- en Dakwerk
- Centrale Verwarming
- Gas- en Waterfitter
- Elektrotechnische Installaties
- Ventilatie

M.B. HOENCAMP

Restauratie van:

- * *uurwerken*
- * *fijnmechanische instrumenten*
- * *barometers & automata*

H. v/d Boschstraat 3
3958 CA Amerongen

De Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen

is opgericht in 1983 en heeft als doel de Stichting Kasteel Amerongen behulpzaam te zijn door een bijdrage te leveren aan de instandhouding van Kasteel Amerongen en bijgebouwen, met de daarin aanwezige collecties; de tuinen en het park.

Kasteel Amerongen trekt opnieuw de aandacht want in 't voorjaar werd het "Wegens restauratie geopend". Onder leiding van een gids kunt u **op afspraak** de voortgang van de restauratie zelf volgen.

Maandags gesloten. E-mail info@kasteel-amerongen.nl of 0343-45 42 12. Tuinrondleidingen, kinderrondleidingen en kinderfeestjes kunnen ook afgesproken worden. Informatie: VVV Amerongen, tel. 0343-45 20 20.

Wilt u Stichting Vriendenkring Kasteel Amerongen ook steunen?

€ 17,50 - als jaardonatie,

€ 25,- - als minimum jaardonatie voor 2 personen uit een gezin,

€ 30,- - als min. jaardonatie voor 3 en meer personen uit een gezin,

€ 175,- - als minimum donatie voor het leven.

Opgeven: SVKA Administratie, Boslaan 30, 3958 GZ Amerongen,
tel. 0343-45 67 55. E-mail svka-admin@planet.nl

Donateurs ontvangen 3x per jaar het Kasteelbulletin; zij genieten op vertoon van hun geldige donateurskaart vrij toegang tot tuin en park, (in principe ook tot het Kasteel), gedurende de openingsuren.

Momenteel wordt een dringend noodzakelijke restauratie uitgevoerd. Secretaris SVKA: mevrouw C. de Ridder, tel. 0318-55 23 54.

E-mail cis.ridder@planet.nl

Huisconcerten

De Muziekcommissie van St. Vriendenkring Kasteel Amerongen organiseert regelmatig Huisconcerten.

Toegangskarten bij: mevrouw A.Struyck, tel. 0343 - 48 17 02.

E-mail a.struyck-ismay@hccnet.nl

of bij:

VVV Amerongen, tel. 0343 - 45 20 20.

ISSN: 1382-8916

